

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

КАРІТАС УКРАЇНИ
CARITAS UKRAINE

ТВОЇ ПРАВА – ТВІЙ ЗАХИСТ: ДОПОМОГА ПОСТРАЖДАЛИМ ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

У цій брошурі розміщена інформація про поняття **«ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ»**, його форми, прояви та допомогу, яку може отримати постраждала особа. Також запропоновано алгоритм дій для отримання статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми.

Форми експлуатації.....	3
Що таке «торгівля людьми».....	4
Хто може постраждати від торгівлі людьми.....	5
Як розпізнати торгівлю людьми.....	6
Статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми....	8
Права осіб, які постраждали від торгівлі людьми.....	9
Як отримати статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми.....	10
Одноразова матеріальна допомога від держави.....	12
Куди звернутися за допомогою.....	13
Коли слід звернутися до Омбудсмана.....	14
Діяльність Міжнародного благодійного фонду Карітас України у сфері протидії торгівлі людьми.....	15

Щороку у світі близько 70 тисяч осіб піддаються експлуатації.^[1]

Торгівля людьми стосується кожного незалежно від статі, кольору шкіри, професійної діяльності або рівня освіти.

Торгівля людьми може бути одним з видів експлуатації або поєднувати декілька!

[1] <https://dataunodc.un.org/dp-trafficking-persons>

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ – ЦЕ:

- здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина
- вербування
- переміщення
- переховування
- передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації.

Із використанням:

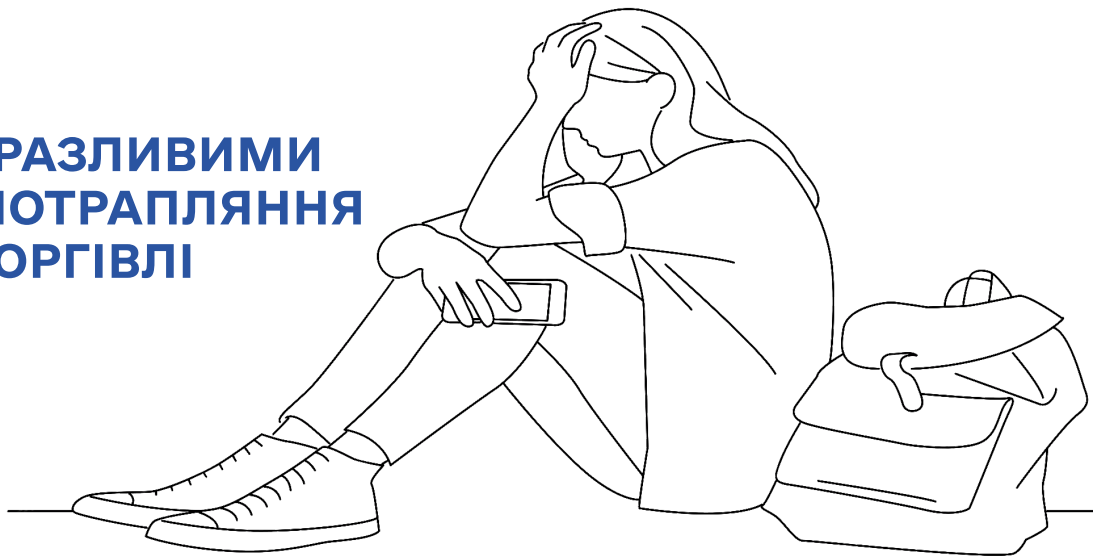
- обману
- шахрайства
- шантажу
- уразливого стану людини.

Під час торгівлі людьми

застосовується чи погрожують застосуванням насильства, використовують службове становище або матеріальну чи іншу залежність від іншої особи.

**НАЙБІЛЬШ ВРАЗЛИВИМИ
ДО РИЗИКУ ПОТРАПЛЯННЯ
В СИТУАЦІЇ ТОРГІВЛІ
ЛЮДЬМИ Є:**

- Люди, які шукають роботу за кордоном або в іншому місті, особливо через неофіційні канали
- Жінки та дівчата, яких можуть експлуатувати у сфері сексуальних послуг чи домашньої роботи
- Чоловіки, які зазнають трудової експлуатації в будівництві, сільському господарстві, промисловості
- Діти, особливо ті, хто залишився без батьківського піклування
- Вимушені переселенці, біженці, люди, що втратили житло або документи через війну
- Особи з інвалідністю або ті, хто перебуває в складних життєвих обставинах.

Усі, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання можуть потрапити в ситуації торгівлі людьми!

**ВИННІ У ЕКСПЛУАТАЦІЇ – ЗЛОЧИНЦІ!
ОСОБИ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ
– НЕ ВИННІ!**

ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ НА ЦІ ПИТАННЯ:

Я відчуваю постійний контроль з боку третіх осіб – супровід, перевірка, обмеження спілкування з іншими	☐
Мене змушують працювати або надавати послуги під загрозою насильства, боргів чи позбавлення документів	☐
У мене відібрали паспорт і забороняють залишати місце перебування або роботи	☐
Мені заборонили виходити на вулицю, спілкуватися з іншими людьми або змінити місце роботи чи проживання	☐
Мені погрожують/ шантажують для того, щоб я не зверталась/вся за допомогою	☐

Навіть одне «ТАК» – це ознака ймовірної торгівлі людьми

Мене змушують надавати сексуальні послуги під тиском, шантажем чи погрозами	☐
Мене знімали на відео/фото без згоди або шантажують цими матеріалами	☐
Мене змушують до виготовлення фото/відео порнографічного характеру	☐
Мої оголені фото використовують для продажу без моєї згоди	☐
Мене змушують роздягатися на камеру	☐
Мене змушують знімати фото/відео оголеним/ою	☐
Мені запропонували роботу моделлю, масажиста/-ки, офіціанта/-ки, натомість змусили до занять проституцією	☐

Навіть одне «ТАК» – це ознака ймовірної сексуальної експлуатації

Мені пропонують високу зарплату, але не надають офіційного трудового договору	☐
Мені в повному обсязі не надають інформацію про умови праці	☐
В мене забрали паспорт для оформлення документів та не повертають його	☐
Мене змушують працювати більше, ніж передбачено робочим графіком, або виконувати роботу поза узгодженим об'ємом	☐
Я отримую менше грошей, ніж обіцяли, або зовсім не отримую оплату за свою працю	☐
За виконану роботу мені надають їжу та/або місце для ночівлі замість заробітної плати	☐
Мене змушують підписувати документи на іншій мові, яку я не розумію	☐
Я не маю змоги зв'язатися з родичами чи друзями, бо це заборонено	☐
Мені не дозволяють самостійно покинути місце роботи або проживання	☐

Навіть одне «ТАК» – це ознака ймовірної трудової експлуатації

Я є цивільною особою, однак мене примушували носити військову форму окупантів	☐
Мене залякували, шантажували щоб змусити допомагати окупаційним військам	☐
Мене використовували як живий щит або прикриття	☐
Мене змушували рити окопи для окупантів	☐
Окупаційна влада примушувала мене до виконання робіт	☐

Навіть одне «ТАК» – це ознака ймовірного залучення до збройного конфлікту

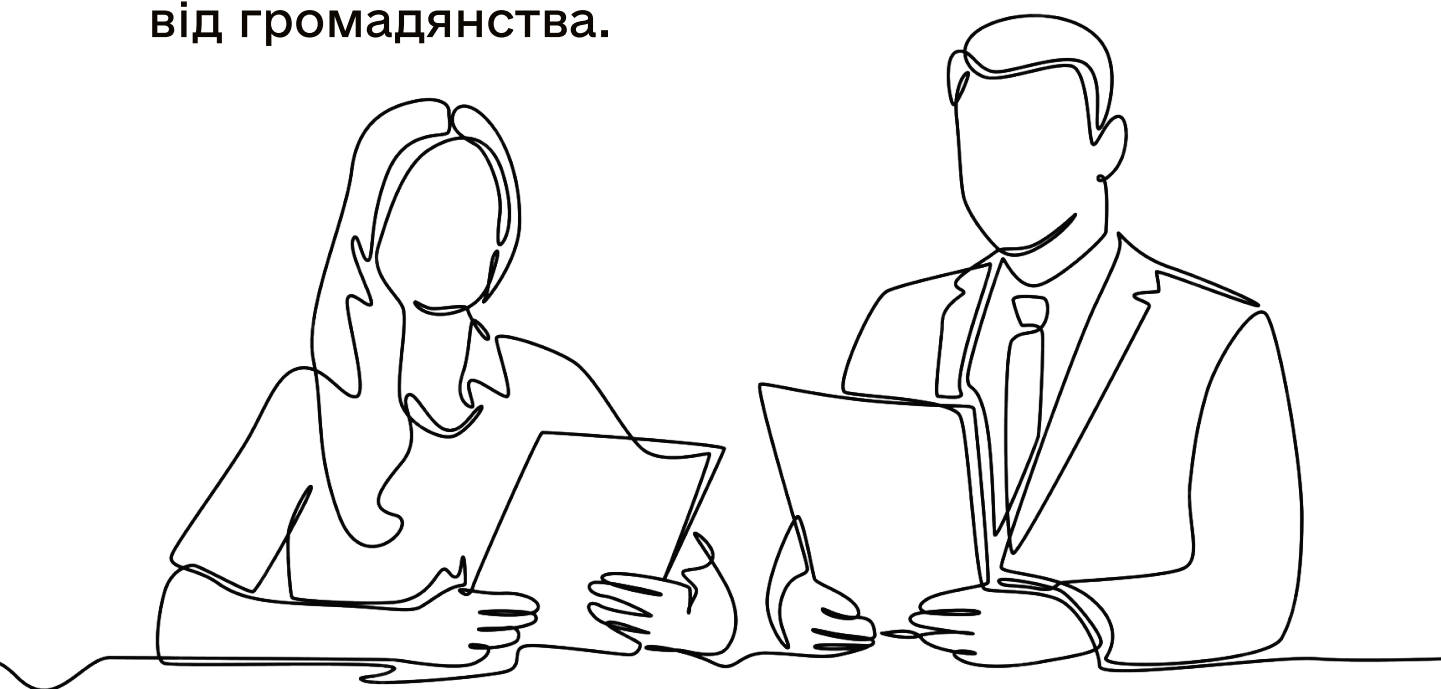
ЩО ТАКЕ СТАТУС ОСОБИ, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ?

Постраждала особа — це будь-яка людина, яку обманом, примусом або іншим незаконним способом втягнули в трудову або сексуальну експлуатацію, жебрацтво, використання в порнографії, вилучення органів тощо.

Процедура встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми, — це оцінювання обставин справи з метою визначення, чи підпадають вони під ознаки торгівлі людьми, і ухвалення рішення про надання відповідного статусу.

ВАЖЛИВО:

- Ви можете звернутися навіть без паспорта чи інших документів
- Вам не обов'язково звертатися до поліції та приймати участь у кримінальному провадженні щоб отримати статус
- Ви маєте право на допомогу і захист, незалежно від громадянства.

ЩО НАДАЄ ВСТАНОВЛЕННЯ СТАТУСУ ОСОБИ, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ:

Безпеку та повагу

- Держава повинна захищати Вас та поважати Вашу гідність.

Безкоштовну допомогу

Ви можете безкоштовно отримати:

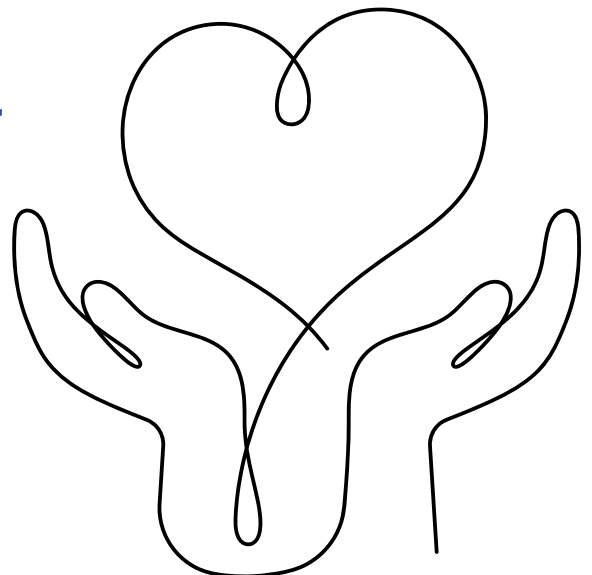
- Інформацію про свої права мовою, яку Ви розумієте
- Медичну, психологічну, соціальну та правову допомогу
- Місце тимчасового проживання
- Грошову компенсацію від винних осіб через суд
- Одноразову матеріальну допомогу від держави
- Допомогу у пошуку роботи, навчанні або професійній підготовці.

Якщо Ви іноземець або особа без громадянства, крім переліченого вище, Ви також маєте право на:

- Безкоштовні послуги перекладача
- Тимчасове перебування в Україні до 3 місяців (можна продовжити за потреби)
- Можливість залишитися в Україні на постійне проживання в порядку, встановленому законодавством.

**ЯКЩО ВИ ПОСТРАЖДАЛИ –
НЕ БІЙТЕСЯ ЗВЕРТАТИСЯ
ПО ДОПОМОГУ.**

**ДЕРЖАВА ЗОБОВ'ЯЗАНА
ВАС ПІДТРИМАТИ.**

ЯК ОТРИМАТИ СТАТУС ОСОБИ, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ: ПОКРОКОВА ІНСТРУКЦІЯ

Якщо Ви вважаєте, що потрапили в ситуацію торгівлі людьми — Ви можете отримати офіційний статус, що дозволяє отримувати допомогу від держави.

Ось як це зробити:

1. Подайте заяву

Зверніться до місцевої державної адміністрації (облдержадміністрації, райдержадміністрації, військової адміністрації тощо) за місцем перебування і напишіть заяву про встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми.

2. Співбесіда

Протягом 3 робочих днів з Вами проведе розмову спеціаліст. Він заповнить опитувальний лист.

Мета: дізнатися, що з Вами сталося, без тиску і без повторної травматизації.

3. Ознайомлення з опитуванням Вам покажуть заповнений лист.

- Якщо Ви згодні — підписуєте
- Якщо не згодні — можете написати свої зауваження.

4. Негайна допомога

Якщо Ви потребуєте тимчасового житла, медичної, психологічної чи іншої допомоги, її мають надати одразу. Це роблять місцева влада та організації, що працюють у цій сфері.

5. Оформлення документів

- Протягом 2 днів після співбесіди спеціаліст оформлює облікову картку.
- Протягом 7 днів органи перевіряють правдивість наданої Вами інформації.
- Після цього місцева адміністрація надсилає всі документи до Національної соціальної сервісної служби України.

6. Рішення

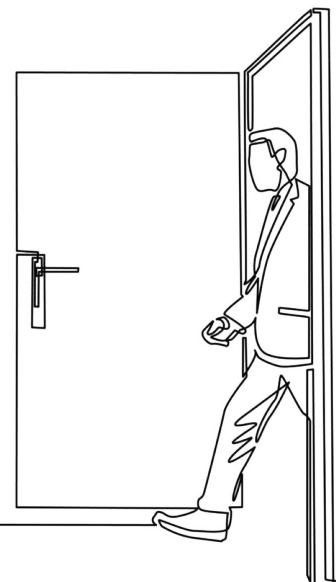
Національна соціальна сервісна служба України розглядає Ваші документи та:

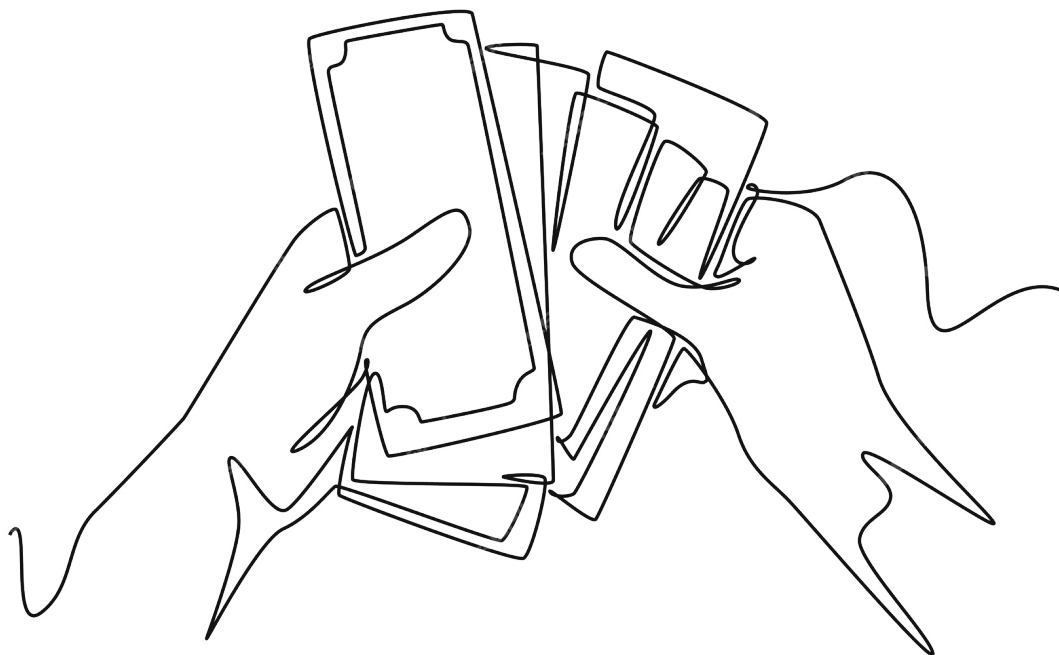
- або підтверджує, що Ви постраждали від торгівлі людьми
- або відмовляє (але рішення можна оскаржити)
- або продовжує термін дії статусу, якщо це потрібно.

7. Отримання довідки

Після підтвердження статусу – протягом 5 робочих днів Вам видадуть офіційну довідку, яка підтверджує статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми.

**ЗВЕРТАЙТЕСЬ – ВАС НЕ
ЗАЛИШАТЬ НАОДИНЦІ З
ПРОБЛЕМОЮ.**

Якщо Вам **ОФІЦІЙНО ВСТАНОВИЛИ СТАТУС ОСОБИ, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ**, Ви маєте право отримати **ОДНОРАЗОВУ ГРОШОВУ ДОПОМОГУ ВІД ДЕРЖАВИ**.

Що потрібно знати:

- Допомога виплачується один раз.
- Її надає структурний підрозділ з питань соціального захисту населення у Вашому місті чи районі.
- Сума допомоги розраховується за такими категоріями:
  - для дітей до 6 років,
  - для дітей від 6 до 18 років,
  - для працездатних осіб,
  - для осіб, які втратили працездатність.

Розмір допомоги

Виплата становить **три прожиткові мінімуми** відповідно до Вашої категорії, встановлені на момент подачі заяви на допомогу.

КУДИ ЗВЕРТАТИСЯ, ЯКЩО ВИ ПОТРАПИЛИ В СИТУАЦІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ?

Якщо Вас експлуатують, змушують працювати, утримують силою або обманом – не мовчіть! Зверніться по допомогу:

До місцевої державної адміністрації

Зверніться до:

- обласної чи районної адміністрації
- структурного підрозділу з питань соціального захисту населення.

Там допоможуть:

- подати заяву про встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми
- отримати притулок, допомогу, захист і підтримку.

До поліції

Ви можете (але не зобов'язані) звернутися до поліції із заявою про злочин.

До неурядових організацій

Багато правозахисних організацій допомагають постраждалим безкоштовно – зокрема, з житлом, харчуванням, медичною та юридичною підтримкою

ЯК В УКРАЇНІ ТАК І ЗА ЇЇ МЕЖАМИ.

НЕ ЗАЛИШАЙТЕСЬ НАОДИНЦІ – ДОПОМОГА Є. ВИ НЕ ВИННІ, І ВАМ ДОПОМОЖУТЬ.

У разі, якщо:

- Ви звернулися за допомогою і Вам відмовлено
- допомога була частковою і не задовольнила Ваших потреб
- Вам відмовили у прийнятті заяви для встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми
- органи та служби, до яких Ви звертались ігнорують Ваші звернення.

ПОВІДОМЛЯЙТЕ УПОВНОВАЖЕНОГО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПРАВ ЛЮДИНИ.

Звернутися можливо:

за адресою: вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008;
електронною поштою: hotline@ombudsman.gov.ua;
зателефонувати на гарячу лінію (тел.: 0800501720).

ОФІС ОМБУДСМАНА ПРАЦЮЄ ДЛЯ ЗАХИСТУ ПРАВ КОЖНОЇ І КОЖНОГО, КОГО ВТЯГНЕНО В СИТУАЦІЮ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ!

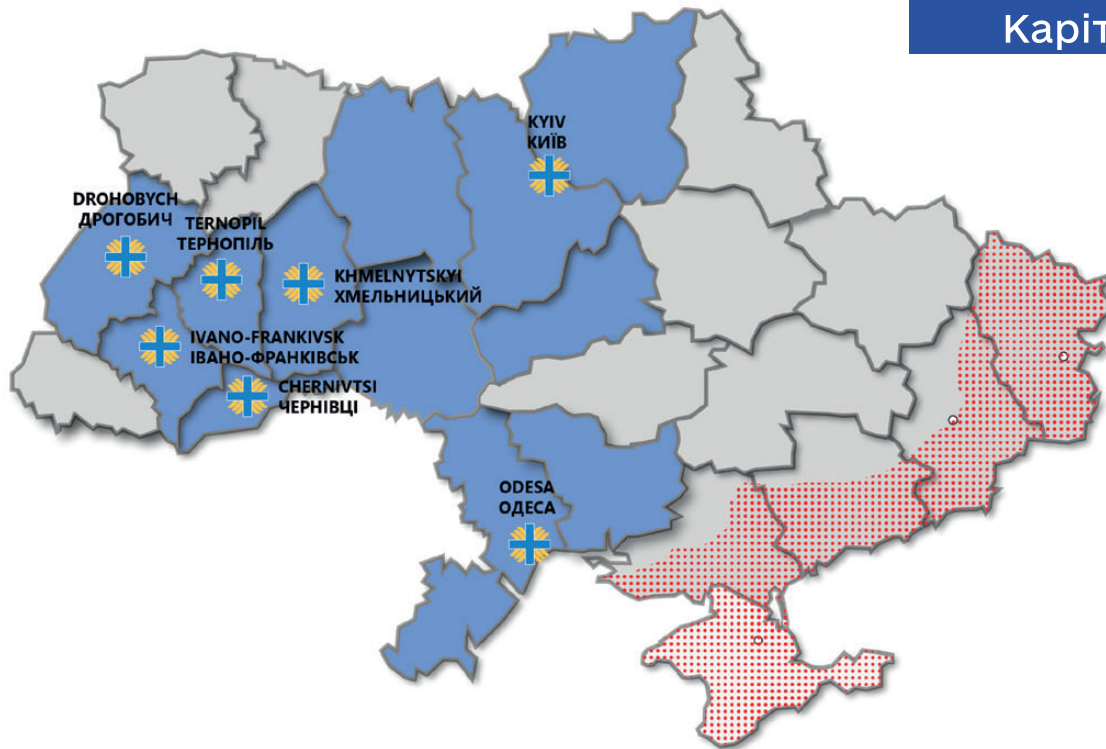
ДІЯЛЬНІСТЬ КАРІТАС УКРАЇНИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Основна мета – це надання комплексної безпосередньої допомоги людям, які постраждали від цього злочину, підвищення обізнаності та запобігання експлуатації.

Карітас України у сфері протидії торгівлі людьми має:

- 7 Центрів з протидії торгівлі людьми у Києві, Одесі, Тернополі, Дрогобичі, Івано-Франківську, Хмельницькому та Чернівцях, які охоплюють 12 областей України
- кваліфікованих та мотивованих співробітників та співробітниць
- визнання на національному та міжнародному рівнях
- двадцятирічний досвід надання індивідуальної допомоги тисячам постраждалих від торгівлі людьми.

Якщо Ви або хтось із Ваших знайомих чи близьких маєте сумніви щодо запропонованої роботи, чи постраждали від примусової праці, якщо у Вас вилучили особисті документи, примушували до незаконних дій, застосовували насильство чи погрози – звертайтеся за безкоштовною консультацією.

Щорічно понад 120 постраждалих від торгівлі людьми отримують індивідуальну комплексну допомогу. Щомісяця проводиться не менше 10 превентивних та просвітницьких заходів, які щорічно охоплюють понад 100 000 учасників та учасниць.

Компоненти діяльності:

- запобігання торгівлі людьми
- попередження торгівлі людьми, підвищення обізнаності та адвокація
  - проактивний скринінг та ідентифікація постраждалих від торгівлі людьми серед вразливих верств населення
  - посилення співпраці з суб'єктами Національного механізму взаємодії з метою ідентифікації постраждалих, що забезпечує їм повний спектр підтримки та допомоги
- комплексна допомога постраждалим від торгівлі людьми та членам їхніх сімей
- постійні тренінги для співробітників та співробітниць
- розбудова спроможності, обмін знаннями та досвідом у сфері протидії торгівлі людьми серед зацікавлених сторін.

ОНЛАЙН-КУРС «ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ: ЯК ЗАХИСТИТИ СЕБЕ ТА БЛИЗЬКИХ»

Фахівці та фахівчині Карітасу України розробили онлайн-курс «Торгівля людьми: як захистити себе та близьких» на платформі Prometheus. Курс містить цікаві освітні відео та інтерактивні завдання.

Цільова аудиторія курсу – необмежена, адже від торгівлі людьми не застрахований ніхто.

**ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ
АКТІВ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ
ЛЮДЬМИ**

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

КАРІТАС УКРАЇНИ
CARITAS UKRAINE

**Брошура розроблена Секретаріатом
Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини та Міжнародним благодійним фондом
«Карітас України»**

